

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๒/๒๕๔๗

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ (สมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมา) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับและพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ส่งคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) พร้อมเอกสารประกอบ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ สรุปความว่า เทศบาลนครนครราชสีมา ได้ทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ กำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลนครมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ รวมทั้งแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมภายในสามสิบวัน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ดังนี้

(๑) กรณีเข้ารับตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมา สมาชิกและผู้บริหารต้องยื่นบัญชีภายในสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ ต้องยื่นภายในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒

(๒) กรณีพ้นจากตำแหน่ง ต้องยื่นภายในวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๓ และ

(๓) กรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ต้องยื่นบัญชีภายในวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๔

ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นายสิทธิพล หรือสิทธิพล จิตรภูมิศักดิ์ ผู้ถูกร้อง สมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมา ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับและพ้นจากตำแหน่งไม่ครบถ้วน กล่าวคือ มิได้แนบเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของ

ทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา และไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือติดตามการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบรวมจำนวน ๘ ฉบับ โดยมีหนังสือส่งไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังผู้ถูกร้องจำนวน ๗ ฉบับ และมีหนังสือไปยังจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๒ ฉบับ แต่ปรากฏว่าไม่สามารถส่งหนังสือให้ผู้ถูกร้องได้ ทั้งได้รับการยืนยันจากนายอมรินทร์ เอื้อนกลาง และ Miss Mariko Suzuki น้องชายและน้องสะใภ้ของผู้ถูกร้องกับพยานบุคคลอื่นอีกว่า ผู้ถูกร้องไปอยู่ประเทศเคนมาร์ก ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๒๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๗ มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่าผู้ถูกร้อง สมาชิกสภาเทศบาลนครนครราชสีมา เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ โดยผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับและพ้นจากตำแหน่ง แต่มิได้ยื่นเอกสารประกอบที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งมิได้แนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา และไม่ได้อื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ในกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาตามที่รัฐธรรมนูญ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นเอกสารประกอบบัญชีกรณีเข้ารับและพ้นจากตำแหน่ง รวม ๕ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ฉบับลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๖ ฉบับลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ ฉบับลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖ และฉบับลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ และกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี รวม ๒ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ และฉบับลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ แล้วก็ตาม แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นเอกสารประกอบ และการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนุญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนุญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด

ขอให้ศาลรัฐธรรมนุญวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนุญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ขอขยายเวลาชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนุญ ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗ รวม ๘ หน้า ระบุว่าจากกรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก โดยทำหนังสือผู้ถูกร้องไม่ได้ลงลายมือชื่อไว้ตามหนังสือชี้แจงดังกล่าว ผู้ถูกร้องไม่ได้โต้แย้งข้อเท็จจริงในประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องและขอให้ศาลรัฐธรรมนุญวินิจฉัยไปตามคำร้องของผู้ร้อง

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนุญ

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปี

ภายในสามวันนับแต่วันที่ยื่นบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

“มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีทีบุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

“มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรณการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พิจาระห์แล้ว ผู้ถูกร้องไม่ต่อสู้ประเด็นที่กล่าวหา จึงรับฟังได้ตามคำร้องของผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง เมื่อผู้ถูกร้องไม่ได้แนบเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินรวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา และไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ทั้งที่ผู้ร้องได้มีหนังสือทวงถามหลายครั้ง

จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ